

Gazdasági tendenciák és jogi kihívások a 21. században, 4.

Készült a Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kara
Üzleti Jogi Intézetében.

Intézetvezető:
Gellén Klára
egyetemi tanár

Gazdasági tendenciák és jogi kihívások a 21. században, 4.

*Szerkesztette:
Gellén Klára*

Iurisperitus Kiadó
Szeged, 2023

Lectiones Iuridicae

Sorozatszerkesztő:

Balogh Elemér
egyetemi tanár

© <i>Árvai Gergő, 2023</i>	© <i>Krajnyák Enikő, 2023</i>
© <i>Farkas-Csamangó Erika, 2023</i>	© <i>Molnár Szabolcs, 2023</i>
© <i>Gellén Klára, 2023</i>	© <i>Németh Gabriella, 2023</i>
© <i>Hegyes Péter István, 2023</i>	© <i>Schiller-Dobrovitz Alexandra, 2023</i>
© <i>Herczeg Ágnes, 2023</i>	© <i>Tengölics Zsófia Márta, 2023</i>
© <i>Kamplér Béla, 2023</i>	© <i>Varga Dóra, 2023</i>

Műszaki szerkesztő:

Kovács Ildikó

Felelős kiadó:

Görög Márta dékán, a Pólay Elemér Alapítvány kuratóriumának elnöke

Készült az Innovariant Kft.-ben

Felelős vezető: Drágán György

ISSN 2062-5588

ISBN 978-615-6268-42-6

TARTALOM

GELLÉN KLÁRA: Előszó.	7
ÁRVAI GERGŐ: A magyar földtulajdoni viszonyok rendezésének szükségessége egy versenyképesebb agráriumért.	9
FARKAS-CSAMANGÓ ERIKA: Gyártói felelősség kiterjesztése a hulladék-gazdálkodásban	27
HEGYES PÉTER ISTVÁN: Az „élelmiszer” jogi fogalma és egyes elhatárolási kérdései. . .	35
HERCZEG ÁGNES: Technológiai kihívások a közbeszerzések területén.	49
KAMPLER BÉLA: Alanyi ÁFA-mentességet választók az ÁFA rendszerében	55
KRAJNYÁK ENIKŐ: A magyar és a norvég alkotmány környezetvédelmi rendelkezéseinek összehasonlítása a két ország alkotmánybírósági gyakorlatának tükrében	77
MOLNÁR SZABOLCS: Történelem energiaszemléletben	89
NÉMETH GABRIELLA: Az okiratfordítás magánjogi és közjogi dimenziói: fordítási és hitelesítési problematika aggályos okiratok és elektronikus iratok esetében.	105
SCHILLER-DOBROVITZ ALEXANDRA: A mező- és erdőgazdasági hasznosítású földekre gyakorolható elővásárlási jog, mint a szerződési szabadságot korlátozó jogintézmény	129
SZUROVECZ ZOLTÁN: Van-e emberi jogunk a csendhez? – Zajvédelmi tárgyú ügyek az emberi jogok európai bírósága előtt.	137
TENGÖLICS ZSÓFIA MÁRTA: A termelői támogatások versenyképességi vetülete különös tekintettel a fiatal termelői támogatási rendszerre	149
VARGA DÓRA: A települési adó az önkormányzati adóztatás rendszerében	157

ELŐSZÓ

A Gazdasági tendenciák és jogi kihívások a 21. században című kiadványunkban az Üzleti Jogi Intézet munkatársainak és vendégelőadóinak kutatási eredményei jelennek meg. Négy tanulmánykötettel a hátunk mögött elmondható, hogy a kötetek tematikái a vártnál is szemléletesebben tükrözik a gazdasági élet változásait, a jogászokat is újabb és újabb feladatok elé állító kihívásait. A 2023-as kötet témái is hasonló aktualitással bírnak: szerzőink például a környezeti ártalmak, a körforgásos gazdaság, az élelmiszeripar, az energiaipar, és a hulladékgazdálkodás, napjaink megkerülhetetlen, újabb és újabb szakmai dilemmákat generáló kérdéseit járják körül.

A kötet több tanulmánya is a fenntarthatósággal foglalkozik. Az energetikai témakörben készült tanulmány szerzőjétől egy átfogó energiafejlődési térképet és útmutatót kapunk, amely szemléletessé teszi a fenntarthatóság energia-társadalom-gazdaság-környezetvédelem négyes fogalmi rendszerét. A körforgásos gazdaság értelmezése körében kiemelkedik az a globális célkitűzés, ami a lineáris gazdálkodás hulladéktermelését próbálja leredukálni és kivédeni. Az Európai Uniónak is kiemelt célkitűzése a termékek értékállóságának növelése, a javíthatóság, a hulladéktermelés minimalizálása, és az erőforrások fenntarthatósága. A körforgásos gazdaság eszköztárát elemző tanulmányunk a gyártó felelősségét vizsgálja a hulladékgazdálkodás körében.

Egy másik tanulmány érdekes témát tárgyal a környezeti hatások, különösen a zaj emberre gyakorolt lehetséges, akár lokális jellegű, akár az urbanizálódó civilizációból eredő negatív hatásának feltárásával. Az ember egészséges környezethez való jogát elemző tanulmány a magyar és a norvég alkotmány környezetvédelmi rendelkezéseit hasonlítja össze. Alapvetése, hogy az eltérő szabályozási környezet magasabb környezetvédelmi garanciákat biztosíthat, ugyanakkor, amennyiben az innovatív alkotmányos rendelkezések nem párosulnak hasonlóan ambiciózus alkotmánybírói jogfejlesztő tevékenységgel, a környezetvédelem szintje a gyakorlatban jelentős eltéréseket mutathat. Ennek keretében a magyar Alaptörvény környezetvédelmi rendelkezéseit és a kapcsolódó alkotmánybírói gyakorlatot vizsgálja a szerző, amely tükrében ismerteti a norvég alkotmányos környezetet és a vonatkozó bírói gyakorlatot is.

A föld lakosságának egyre növekvő száma maga után vonja az élelmezés globális kérdéseinek összetett fenntarthatósági nézőpontú megközelítését. Kiemelt szerepet kap kötetünkben az intézet profiljában az utóbbi években tudatosan erősített jogterület, az élelmiszerjog is. Ez évben egy saját alapítású élelmiszerjogi szakirányú továbbképzést is elindítottunk: a jelentkezői szám a téma iránt remélt érdeklődést igazolta vissza számunkra. Kötetünk szerzője felhívja a figyelmet arra, hogy az élelmiszer értéklánc megfelelő feltételek mellett történő működése tükrében az elmúlt években egyre tudatosabb az uniós élelmiszer és agrárpolitikai szabályozás. A termelők és az élelmiszer vállalkozások a szénmegkötő gazdálkodás, a fenntartható élelmiszer-feldolgozás, az élelmiszer pazarlás

csökkentésének, vagy az élelmiszerhamisítás kihívásaival szembesülnek, ami az egyes területeken a szabályozás bővüléséhez és szigorodásához vezetnek.

A termőföld forgalmazásának szabályozása a nemzeti gazdaságpolitikák meghatározó kérdése. A klasszikus jogintézménnyel, az elővásárlási joggal foglalkozó tanulmányunk a nemzeti földgazdálkodást védő hazai megoldás részleteit mutatja be. A mezőgazdaság versenyképességét növelő eszközök a termelői támogatások, azon belül is kifejezetten a fiatalokat célzó megoldások. Szerzőnk a közös agrárpolitika termelői támogatási rendszerének versenyképességi vizsgálatát végzi el tanulmányában, az európai mezőgazdaság versenyképességét befolyásoló fogalmi elemektől, a vámunió kialakulásán keresztül, a jövedelemtámogatási rendszer 2023. évi reformjáig.

Nem maradhatnak ki kötetünkben a pénzügyi, adójogi területtel foglalkozó kollegáink tanulmányai sem, amelyek jelen kiadványban az alanyi áfamentességet, valamint a települési adónak az önkormányzati adóztatás rendszerében betöltött szerepét járják körül.

Kuriózumként olvashatjuk a kötetben a jogi szakfordítás és a hiteles fordítás körében készült tanulmányt, amely hangsúlyozza, hogy az okiratfordítások jelentősége nemcsak a magánjogi viszonyokban, hanem a bírósági és közigazgatási eljárásokban is folyamatosan növekszik. Szerzőnk többek között a fordítási és hitelesítési problémákat, valamint az elektronikus iratok alkalmazása, és a többnyelvűségből fakadó akadályok leküzdésének kérdéseit kutatja.

Bízom benne, hogy a fent kiemelt egyes témakörök is alkalmasak olvasóink érdeklődésének felkeltésére, és sikerül a 2023-as kötetünkkel is minden kedves érdeklődő számára kellemes szakmai perceket szereznünk.

Gellén Klára